

JMĚNA A JEJICH VĚZNAM - 11. - 17. 11.

Pondělí, 11 listopad 2013

Je to už sedm let, co jsem se dohodla s Puntíkatou, že bude psát pro Kudlanku "Význam jmen"... A protože jsem občas dostala připomínku, že nějaké to jméno v našem kalendáři chybí (nebyla to její chyba, stal se jí změna systému, na kterém Kudlanka jede - nevím jak, ale je to tak) - tak jsem se rozhodla to hezké a velmi zajímavé psaní "opravit, doplnit, a znovu publikovat". Snad budete spokojeni...

Málo světla, málo světla... to je významnou příčinou podzimních a zimních sezónních depresí. Lidem s takovými problémy pomáhá svítit - terapie světlem. Mimo ordinace má také být náhradním "lékem" i jiskřivá vrstva sněhu, je nám tak dobře na zasněžené pláni, rozzářené sluníčkem... Přijímám zamračením počasí lidé pociťují své problémy výrazněji, více je vnímají a často i o nich přemýšlejí. A přicházejí deprese... Přemyslejte si, že každá duše sebevraždou svých lidí, že desetkrát tolik lidí se o ni pokouší. Důležité, co? Mírnější forma deprese odezní sama, lidé postižení těžkou depresí potřebují odbornou péči. Smutnou skutečností je, že depresivní jedinci neustále sebeobviňují a za všechno berou vinu na sebe. Nu, snad nám naschvál, ale jen tak akorát, aby to nevadilo autěm, aby to potěšilo děti, aby to rozesvětlilo naše dny... Martin (11. 11.) Latinské Martinus je přímé jméno k Mars, což je jméno římského boha války, význam je tedy "martovský, Martův", přeneseně "zasvěcený bohu Martovi, voják" nebo "žena pomáhající vojsku" u ženské podoby -Martina. Svätý Marin má podle pranostik říkají, že dříve na našich polích, luhách a zahrádkách na bílém koni a kalendářem nekalendářem - zvláště nastup zimy, aby děti mohly jít sávkovat. Svätý Martin byl vodňákem. Jeho otcem byl totiž vysloužilý římský voják, který samostatně aby se synek potatil. Proto jej zasvětil bohu Martovi. Jednou jel voják Martin na svém bílém koni a u brány uviděl

žebračka, který jej posílal almužny. Byla zima a Martin u sebe neměl ani jídlo, ani peníze. Tak sundal svůj plášť a rozdal ho měm vejně a jednu polovinu žebračkovi daroval. Ten žebraček nebyl nikdo jiný, než přemluvený Kristus, který mu následně zjevil ve snu. Tento záitek ušnil na Martina ohromný dojem, opustil armádu a nechal se pokřtít. Odešel do Poitiers, kde žil velký křesťanský ušitel Hillarius a poté se vrátil zpět do Panonie (dnešní Maarsko), kde se snažil obracet místní na křesťanství. Ale nesetkal se zrovna s pochopením, takže poase musel Panonii urychleně opustit. Utekl do Itálie na ostrov Galinara. Jeho ušitel Hillarius se mezitím stal biskupem v Poitiers a povolal si svého bývalého žáka k sobě. Martin za ním tedy přijel a v Ligué si postavil poustevnu, která se poté rozrostla ve slavný klášter - v Galii věc první. Posléze byl i Martin jmenován biskupem - nicméně tento úřad na něj velký vliv neměl, stále zůstal tím skromným lovčkem, který se kdysi rozdělil s žebračkem o plášť. Opustil biskupskou rezidenci a žil na předměstí ve skromné chatrči. O svätém Martinu se scházely rodiny, pekla se husa a jedlo velmi tučné peivo. Byla to vlastně přímá na dlouhou a studenou zimu, kdy zvířata a lidé museli nasbírat dostatek podkožního tuku, aby zimu přežili. Je to jedno z nejoblíbenějších jmen věc, které nosilo a nosí i mnoho slavných lidí. Benedikt (12. 11.) Je to jméno velmi starobylé - vodňák z hebrejštiny a znalo Báruch - přeloženo z latiny - benedictus, tj. blahobů, blahoslavený, požehnaný; je obdobou římského jména Makarios nebo českého Blahoslav. Z domácích podob vznikla některá naše jména jako Benek, Benda, Beneš; ap Patronem tohoto jména je Benedikt z Nursie. Narodil se kolem roku 480 v Nursii v Itálii a proslavil se jako "otec západního mnišství" - byl to on, kdo razil heslo "ora et labora" - tedy "modli se a pracuj". Nicméně o jeho životě se mnoho neví, přemluvené jeho nepopiratelné zásluhy. Založil benediktinský řád, který v osmém a dvanáctém století velmi prosperoval ve středověké kultuře. Benedikt byl skromný, upřímný, vyrovnaný a mírný, ale vyžadoval disciplínu. Nicméně respektoval a individuální schopnosti druhých. Založil slavný klášter v Monte Cassinu, kde také - podpírán svými žáky - ve stoje zemřel, když byl přemluven tím přijel svätost. Takových lidí je skutečně málo. Stal se patronem celé Evropy. A to přímějněho soudku: práva po něm byla pojmenována bylínka, u nás lidově zvaná "žubet" - tedy "benedict", z níž se vyrábí slavný likér "benediktýnka", který lze v malých dávkách podávat jako lék. (Jak známo, alkohol podávaný v malých dávkách, nekodí v jakémkoli množství.) Co se týče slavných Benediktů - tedy Báruch byl sekretářem proroka Jeremiáše, jinak to bylo jméno mnoha papežů. Ale existuje i jeden český - tedy Benedikt Roezl (neplést s vynálezcem lodního scaron;roubu Ressellem) - slavný český botanik a lovec orchidejí. Jeho přemluvené mu říkali "Benito" a jeho pomník má žeme vidět na Karlově náměstí v Praze. Tibor (13. 11.) Toto jméno je odvozeno z latiny od Tiburtinus a znamená lovčka, pocházejícího z italského města Tibur (dnešní Tivoli), základ slova znamená "čestný", překládá se jako Ctirad, Ctibor, popř. i Chval. Snad pro svou zvukomalebnost dosáhlo toto jméno největší obliby v Maarsku - a tedy potažmo na Slovensku, kde má žeme najít mnoho Tiborů. V našich Moravě jich už mnoho není. A i ti většinou pocházejí ze Slovenska. Za všechny, kdo toto jméno proslavili jmenujme Tibora Radó - slavného maarského matematika. Až je Tiborů málo, i oni mají nárok na přímějnou oslavu svého svätku, což jim ze srdce přemluvené. Sáva (14. 11.) Dnešního dne se dočkal svého svätku i Sáva. Není to jméno slovanské - jak by se nám vodňák zdálo, vzniklo z aramejškého Sába, Sabbas "dítě, svätec", vykládá se také jako "ze Sáby" (tj. z Jemenu, "královna ze Sáby"), další variantou je Sáva. Obě možnosti jsou mužská jména. Řeka Sáva, protékající bývalou Jugoslávií, s ním ale nemá nic společného. Nicméně existuje svätý Sáva, který se narodil ve vsi Mutlaskav blízkosti Césarei. Děťství neměl zdaleka jednoduché, například ho rodiče dali na výchovu ke strýci, který byl bratrem jeho matky, a kde se k němu chovali přímějně a zlá teta ho týrala, takže nakonec utekl k bratru svého otce. Podle hesla "po přímějně přímějně" to vyvolalo mezi přímějnými velké těnice, takže se chlapec uchýlil do kláštera ve Skandávě, poblíž svého rodiště. Tam získal duchovní vzdělání. Poase se vydal do Palestiny, kde potkal svätého Teokista. V těch dobách se to prostě svätými a anděly jen hemžilo... Když bylo Sávovi těm usídlil se v malé jeskyně, kde žil poustevnickým životem. Přes dny v týdnu pletl košice, které pak nosil do kláštera, kde se zbylé dva dny modlil. To se nelíbilo áblovi, který se mu neustále zjevoval a snažil se ho svést z cesty duchovní. Ale Sáva odolal a modlitbami áerta vždycky zahnal. Jelikož se ve své jeskyně živil pouze trávou a pramenitou vodou, začali mu tam lidé nosit jídlo. Za což se jim Sáva odvděoval tím, že jim hledal vodu. A tím pádem z jeho blízkého i vzdáleného okolí nikdy více netrpěli jejím nedostatkem. Sáva vykonal mnoho zázraků a dobrých

skutká. Kdy se 5.12. r. 532 pÁ™iblÁ¼ila jeho poslední hodinka, poté, co ÄtyÁ™i dny nic nejedl a nepil, poprosil o podání svátosti se slovy: "Pane, do tvých rukou odevzdávám svého ducha", a zemÁ™el. I kdy se je u nás SávÁ™ velmi málo a Á¼ádný z nich se nijak významně neproslavil, pÁ™ejeme jim i tak věchno nejlepší a hezkou oslavu jejich svátku. Leopold (15. 11.) Jméno staroněmeckého pÁ™vodu. PÁ™vodně znalo jako Luitpald, nebo Luitbald a vykládá se jako "pro lid statečný, smělý, rychlý" - někdo, kdo je zde pro lid a neváhá se ho zastat, Äi za něj bojovat. ZÁ™ejm proto je oblíbené jméno německých králů, kníat a císařů. Stejně tak i rakouských. Leopold, ten, co je patronem tohoto jména, s narodil roku 1075 a byl vychován v klásteru v Melku. V roce 1106 se oženil s Anežkou, dcerou císaře Jindřicha V. Bylo to velmi šťastné a plodné manželství - postupně se stal otcem osmnácti dětí. Jedno z nich se posléze dokonce stalo biskupem. Leopold udělal pro Rakousko velice mnoho a stal se nejen uctívaným svátcem, ale i patronem své vlasti. U nás se jméno Leopold moc nedává, ale v sousedním Německu a Rakousku je to jméno víc než oblíbené. V našich dějinách můžeme zmínit Leopolda I. - císaře a svatého Á™ínského německého národa - který mimo jiné i českým králem. Dále bychom mohli zmínit Leopolda Mozarta, který byl otcem Wolfganga Amadea Mozarta, u nás velice milovaného rakouského hudebního skladatele. Otmar (16. 11.) Je také německého pÁ™vodu a znamená šťastný a bohatý, nebo šťastný díky svému bohatství - no vidíte, a pak, že peníze pÁ™inávají pouze nešťastí! Patronem jména je Otmar ze st. Gallenu a byl pÁ™vodem nikoli Rakušan, ale Němec jak poleno; narodil se kolem roku 690 a v roce 719 pÁ™evzal vedení mnichů, kteří se usadili kolem hrobu Sv. Havla. Byla to hlavně Otmarova zásluha, že na tomto místě vyrostla poustevna a později i klášter zasvěcený benediktinskému Á™ádu. Otmar byl velice poctivý a upřímný člověk a se svými názory se nijak netajil. Navíc na území kláštera zřídil nemocnici pro malomocné, čímž proti sobě popudil mocné tehdejšího sváta, kteří měli o území, na kterém klášter stál, veliký zájem. Jelikož to by člověk, který byl pÁ™íkladným životem, byl zajat a naprosto falešně obviněn. Nakonec byl deportován na rýnský ostrov Werd u Steinu, kde zemřel. Jeho kult však šel dál. Otmar se stal patronem nemocných dětí, hotových žen a nespravedlivě pomlouvaných lidí. Dokonce kněž v augsburském biskupství dávali své děti, které pak rodiče dávali svým nemocným dětem, aby se uzdravily. Otmar je u nás málo. Tak jen pár těch nejznámějších: Otmar Korbelák, herec, český hudebník, režisér a Á™editel divadla. Dále český hudební skladatel a režisér Otmar Mácha, divadelní režisér a herec Otmar Krejča, a jistě by se našlo ještě pár dalších... Mahulena (17. 11.) Až jsme pátrali, jak jsme pátrali, Á¼ádnou svatou Mahulenu, ani panovníci, Äi mušedníci jsme neobjevili. Mahulena je pÁ™vodu slovanského, významu nejasného. Obecně se má za to, že jméno vytvořil Julius Zeyer pro hrdinku svého dramatu Radúz a Mahulena. Mohli jsme ho vidět zfilmované s pÁ™vabnou Magdou Vařáryovou v hlavní roli. Mahulena je u nás velmi málo, ale sem tam se najde romantická maminka, která své holčičce tohle jméno dá. Dávkem toho je herečka Mahulena Bořánová, mimo jiné i výborná tanečnice. Nicméně sedmnáctý listopad se dříve slavil pÁ™medevěním jako Mezinárodní den studentstva. Bylo to na památku zásahu Němců proti českým studentům, jejich následného odvezení do koncentráků a dalších exekucí. Za komouš se to slavilo tak, že pohovořil v tv pÁ™edseda svazácké organizace, ministr kolství a jelo se dál. Avšak v r.1989 se studenti rozhodli, že oslaví svůj svátek jinak, což se jim dost povedlo. Tentokrát zasáhli česká policajti a dost se to nelíbilo od zásahu těch fašistů, akorát, že u nejsou ty koncentráky. Zásah byl tak neekávný tvrdý, že se probral i letargický zbytek národa, a výsledek jejich známe. Takže nyní máme státní svátek s nic nečekaným jménem "Den boje za svobodu a demokracii". Asi aby se vlk našel a koza zůstala celá... Ani se o tom sdělovací prostředky moc nezmiňovaly, zase jen ukázali jako pÁ™ív papaláše kladoucí věnce - prostě stejně jak za komouš. (Á¼ádní mocní totiž nemají podobné pÁ™íklady rádi - zvláště ne pak ty, které by mohly táhnout.) Tak vydržte. Za chvíli to bude pÁ™advacet let a třeba si to znovu zopakujeme. Za můžeme slavit...

ALENKA PUNTÍK